

شناسنامه درس

گروه آموزشی مامایی و بهداشت باروری

عنوان درس: بهداشت مادر و کودک و باروری **شماره درس:** ۵۱۸۲۰۷ **نوع درس:** دو واحد نظری + ۲۰٪
رشته، مقطع و ترم دانشجو: ترم ۲ کارشناسی ناپیوسته مامایی **تعداد دانشجویان:** ۲۵ نفر
دروس پیش‌نیاز: نوزادان، بارداری و زایمان، اصول خدمات بهداشتی، روانشناسی، اصول تغذیه
مسئول درس: مهشید عبدی شهشهانی **اسامی مدرسین:** خانم‌ها دکتر کهن، دکتر برومندفر، دکتر جانی قربان، عبدی
تلفن تماس مسئول درس: ۷۹۲۷۵۷۱ **ساعات حضور در دفتر:** طبق برنامه نصب‌شده بر روی درب اتاق
Email: m_abdi@nm.mui.ac.ir

مقدمه: آشنایی با حیطه‌های مختلف بهداشت مادر و کودک یکی از ضروریات حرفه مامایی است. فراگیران در این درس با کاربرد یافته‌های علمی در مورد بهداشت مادر و کودک و مسائل پیرامون آن آشنا می‌شوند.

اهداف کلی:

- ۱- آشنایی با اپیدمیولوژی، شبکه بهداشت و درمان کشور، بهداشت باروری
- ۲- آشنایی با برنامه سلامت مادران، مراقبت‌های قبل، دوران بارداری و پس از زایمان
- ۳- آشنایی با برنامه سلامت کودکان، پیش‌رشد و تکامل روانی اجتماعی کودکان، تغذیه با شیر مادر، سلامت نوجوانان، بهداشت مدارس
- ۴- آشنایی با برنامه واکسیناسیون، واکسن‌ها (انواع، عوارض و آموزش به مادر) و زنجیره سرد
- ۵- آشنایی با جمعیت‌شناسی و شاخص‌های بهداشتی جمعیتی، باروری سالم، روش‌های پیشگیری

اهداف رفتاری:

در پایان درس دانشجویان قادر باشند بطور کامل و صحیح:

۱. مفهوم سلامت و بیماری و عوامل مؤثر بر آنها را بدانند.
۲. سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با سلامت را نام ببرند.
۳. مراقبت‌های اولیه بهداشتی (PHC) را با ذکر مثال توضیح دهد.
۴. بهداشت باروری (reproductive health) و اهداف آن و شاخص توسعه انسانی را توضیح دهد.
۵. برنامه سلامت مادران ایران را بشناسد.
۶. مشاوره قبل از ازدواج و مراقبت قبل از بارداری را توضیح دهد.
۷. مراقبت‌های دوران بارداری را بشناسد.
۸. مراقبت‌های بعد از زایمان را توضیح دهد.
۹. تغذیه و الگوی وزن‌گیری در بارداری را بشناسد.
۱۰. برنامه سلامت کودکان ایران را بشناسد.
۱۱. اهمیت انقلاب بقا کودک را مورد توجه قرار دهد، پیش‌رشد و تکامل و تفسیر منحنی رشد کودک را بداند.
۱۲. مراقبت از کودک بیمار بر اساس دستورالعمل کشوری را بداند.

۱۳. تغذیه با شیر مادر را ارج نهد، مزایای شیر مادر و نحوه ذخیره آن نام ببرد.
۱۴. مشکلات شیرمادرخواران و پستان و نحوه مراقبت از آنان را توضیح دهد.
۱۵. تغذیه تکمیلی، تغذیه کودک در سنین مختلف و مشکلات شایع تغذیه کودکان را توضیح دهد.
۱۶. برنامه کشوری واکسیناسیون را بشناسد و نحوه ساخت انواع واکسن‌ها را بداند.
۱۷. واکسیناسیون در بارداری و کودکان (انواع، عوارض و آموزش به مادر) را توضیح دهد و زنجیره سرد را بداند.
۱۸. جمعیت‌شناسی و مراحل جمعیتی را با ذکر مثال تعریف نماید و هرم جمعیتی را توضیح دهد.
۱۹. وضعیت جمعیتی ایران و شاخص‌های جمعیتی را تحلیل کند.
۲۰. باروری سالم و روش‌های پیشگیری از بارداری را بداند.

روش تدریس: سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، تدریس به روش همیاری گروهی، ایفای نقش
روش ارزشیابی:

الف) در طول دوره (کوئیز، امتحان میان‌ترم ...)	۸ نمره
ب) پایان دوره	۱۱ نمره
ج) حضور منظم در کلاس	۱ نمره
- سؤالات امتحانات میان‌ترم و پایان‌ترم به صورت تستی و تشریحی و صحیح - غلط خواهد بود.

سیاست‌ها و قوانین درس:

به ازای هر جلسه غیبت مجاز نیم نمره کسر می‌شود. برای غیبت غیر مجاز مطابق مقررات آموزش برخورد خواهد شد. تاخیر حضور در کلاس بیش از ۱۰ دقیقه غیبت محسوب می‌شود.

منبع اصلی:

۱. درسنامه جامع بهداشت مادر، کودک و باروری، کهن و همکاران، انتشارات کنکاش، اصفهان، ۱۳۹۶.
۲. CD دستورالعمل‌های سلامت خانواده (واحد زیراکس جهت تکثیر موجود است)

سایر منابع جهت مطالعه:

۱. پارک و پارک. درسنامه طب پیشگیری و پزشکی اجتماعی ۲۰۰۲، ترجمه: خسرو شیر پاک و همکاران
۲. حاتمی حسین و همکاران. درسنامه بهداشت جامع عمومی جلد یک و سه. مباحث مرتبط
۳. کلیشادی رویا، تغذیه کودک و نوجوان در سلامت و بیماری. چاپ دوم، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان. اصفهان. ۱۳۸۷.
۴. دستورالعمل‌های وزارت بهداشت و درمان در مورد مراقبت‌های ادغام یافته سلامت مادران، مراقبت‌های ادغام یافته کودکان سالم، مراقبت‌های ادغام یافته ناخوشی‌های اطفال، تغذیه دوران بارداری، بیمارستان‌های دوستدار مادر، مدیریت در بهداشت باروری، نظام پایش و ارزشیابی مرگ مادر، واکسیناسیون، تغذیه کودک، تنظیم خانواده
۵. رضا سلطانی، پروانه، پارسای سوسن. بهداشت مادر و کودک، انتشارات سازمان سنجش آموزش کشور، چاپ سوم، ۱۳۸۷
۶. سونیا آرزومانیاس، درسنامه ی پرستاری کودکان وونگ، نشر جامعه نگر، چاپ دوم، ۱۳۹۵.
۷. کلیه دستورالعمل‌های سلامت خانواده، سایت معاونت بهداشتی و مرکز بهداشت استان <http://phc.mui.ac.ir>
۸. اداره سلامت وزارت بهداشت www.FhP.hbi.ir
۹. فصول مشاوره قبل از بارداری، مراقبت‌های دوران بارداری و تنظیم خانواده. بارداری و زایمان ویلیامز. آخرین چاپ.
۱۰. اصول عملی پیشگیری از بارداری. کهن و همکاران.

زمان کلاس: شنبه ها ساعت ۲-۴ مکان کلاس: دانشکده پرستاری و مامایی کلاس

جدول زمانبندی درس

ردیف	تاریخ	عنوان درس	مدرس
۱	۹۶/۶/۲۵	معرفی طرح درس - مفهوم سلامت و پیشگیری، آموزش بهداشت، بهداشت برای همه (HFA)، مراقبت‌های اولیه بهداشتی (PHC)، سازمانهای بین المللی مرتبط با سلامت سطوح و شبکه ارائه مراقبتها در ایران، پزشک خانواده، برنامه سلامت خانواده و جمعیت	خانم دکتر کهن
۲	۹۶/۷/۱	کنفرانس جمعیت و توسعه (ICPD)، برنامه توسعه هزاره (MDG)، توسعه پایدار، بهداشت باروری (reproductive health) و اهداف آن و شاخص توسعه انسانی	خانم دکتر کهن
۳	۹۶/۷/۸*	معرفی برنامه سلامت مادران ایران - مشاوره قبل از ازدواج	خانم دکتر جانی قربان
۴	۹۶/۷/۱۵	مشاوره قبل از بارداری	خانم دکتر جانی قربان
۵	۹۶/۷/۲۲	مراقبت‌های دوران بارداری بر اساس برنامه سلامت مادران کشوری - نحوه تکمیل فرم‌های مربوطه	خانم دکتر جانی قربان
۶	۹۶/۷/۲۹	تغذیه و الگوی وزن گیری در بارداری - آموزش‌های دوران بارداری - آمادگی برای زایمان - مراقبت‌های بعد از زایمان، معرفی فرم‌های پرونده سلامت مادران و نحوه تکمیل آن	خانم دکتر جانی قربان
۷	۹۶/۸/۶	برنامه سلامت کودکان ایران - مراقبت از کودک سالم بر اساس دستورالعمل کشوری، معرفی فرم‌ها و نحوه تکمیل آن	خانم دکتر برومندفر
۸	۹۶/۸/۱۳	مراحل پیش رشد و تکامل جسمی - روانی - اجتماعی کودکان تا ۸ سال، غربالگری جسمی و تکاملی	خانم دکتر کهن
۹	۹۶/۸/۲۰	پیشگیری از حوادث در سنین مختلف، مراقبت از کودک بیمار (مانا)، مراقبت از کودک کم توان ذهنی و جسمی	خانم دکتر برومندفر
۱۰	۹۶/۸/۲۷	تغذیه با شیر مادر، آموزش و درمان مشکلات مادر در شیردهی، مکمل ها، از شیر گرفتن	خانم دکتر کهن
۱۱	۹۶/۹/۴	برنامه کشوری واکسیناسیون ۱۳۹۴ و انواع واکسن (عوارض - نحوه تزریق و آموزش به مادران)، رعایت زنجیره سرد	خانم دکتر جانی قربان
۱۲		اصول تغذیه تکمیلی، برنامه شروع تغذیه تکمیلی، تغذیه کودک در سنین مختلف، مکمل ها ، مشکلات تغذیه کودکان تا ۸ سالگی	خانم عبدی شهشهانی
۱۳		سوءتغذیه، اداره مشکلات شایع کودکان (تب ، دندان‌درآوردن - نفخ - شبادراری - کم‌اشتهایی و...) مهارت کنترل دفع ادرار (toilet training)	خانم عبدی شهشهانی
۱۴	۹۶/۹/۱۱	جمعیت‌شناسی مراحل جمعیتی، هرم جمعیتی، وضعیت جمعیتی ایران و شاخص های جمعیتی (شاخص های باروری - شاخص های مرگ و میر) برنامه باروری سالم کشوری	خانم دکتر جانی قربان
۱۵	۹۶/۹/۱۸	روش‌های هورمونی خوراکی پیشگیری از بارداری: کاربرد - عوارض - منع مصرف - مشاوره (عملی)	خانم دکتر برومندفر
۱۶	۹۶/۹/۲۵	روش‌های هورمونی خوراکی پیشگیری از بارداری: کاربرد - عوارض - منع مصرف - مشاوره (عملی)	خانم دکتر برومندفر
۱۷	۹۶/۱۰/۲	روش‌های داخل رحمی - مشاوره جایگذاری - پی گیری و درمان عوارض (عملی)	خانم عبدی شهشهانی

خانم عبدی شهشهانی	روش‌های هورمونی تزریقی پیشگیری از بارداری (با تاکید بر سیکلوفم و DMPA): کاربرد- عوارض- منع مصرف - مشاوره (عملی)	۹۶/۱۰/۹	۱۸
خانم عبدی شهشهانی	روش‌های سدی و طبیعی پیشگیری از بارداری- مشاوره (عملی)	با هماهنگی دانشجویان	۱۹
خانم عبدی شهشهانی	آشنایی با سامانه سیب (سامانه یکپارچه بهداشت)	با هماهنگی دانشجویان	۲۰

* تاریخ‌هایی که تعطیل است، با هماهنگی دانشجویان تاریخ جبرانی آن اعلام خواهد شد.
تاریخ جلسات ۲۰ درصد اضافه شده به واحد درسی با هماهنگی دانشجویان برگزار خواهد شد.